

dxe4 27.Dh4 hgx6 28.Df6 Vc7 29.Dxe6+ Vf7 30.Vh4 Sg7 31.Dxg6 Df3+ 32.Kh3 Dxf2 33.Vh8+ Kxh8 34.Sxg7+ Vxg7 a bílý se vzdal.

Plát – Kapusta

B98 Sicilská: **1.e4 c5 2.Jf3 d6 3.d4 cxd4 4.Jxd4 Jf6 5.Jc3 a6 6.Sg5 e6 7.f4 h6 8.Sh4 Se7 9.Df3 Dc7 10.0-0-0 Jbd7 11.g4 g5 12.fxg5 Je5 13.Dg3 Jfxg4 14.g6 fxe6 15.Se2 Sxh4 16.Dxh4 De7 17.Dg3 Sd7 18.Kb1 Jf6 19.Jf3 Jh5 20.Dg1 Jf4 21.Dd4 Jxe2 22.Jxe2 Jf7 23.Db6 Sc6 24.Jed4 Vc8 25.Vhg1 Sxe4 26.Vde1 d5** (viz diagram 4): **27.Vxg6! Jd8 28.Je5 Vc4 29.Jxc4 Sxg6 30.Jxe6 Dh4 31.Jd6+ Ke7 32.Dc7+ Kf6 33.Dg7 mat.** Stanislav Juříček

Zemřel Jiří Platovský

Jiří Platovský se narodil 12. října 1929 a byl po celý život věrný jedinému klubu, kdysi slavné Zbrojovce. Dodnes byl předsedou ŠK 64 Brno, tak se totiž Zbrojovka přejmenovala. Od mládí byl hráčem mistrovské síly, přeborníkem Brna 1954, účastníkem polofinálních turnajů v Šumperku 1956 a Kutné Hoře 1959, s úspěchem bojoval v krajských přeborech. Patřil k nejspolehlivějším reprezentantům Zbrojovky v celostátních soutěžích družstev i v pozdější lize. Vynikal teoretickými znalostmi, iniciativní hrou, a hlavně nikdy nepostrádal smysl pro šachový humor. Znal spoustu historek a četba jeho pojednání „Názvosloví šachových zahájení“ vám určitě zlepši náladu. Jiří Platovský zemřel 27. července a bude nejen všem brněnským šachistům chybět. Čest jeho památce!

Jan Kalendovský

Názvosloví šachových zahájení

Názvosloví šachových zahájení vznikalo více méně nahodile, a proto asi nemůže být dokonalé. Jistě by neškodilo vnést trochu vědeckého přístupu i do této oblasti. To však není můj případ, přicházím jenom s několika náměty na zlepšení současné situace.

Význam názvosloví šachových zahájení nesnižuje ani fakt, že se dnes velmi často místo slovních názvů používají abecedně-číselné znaky podle Encyklopedie šachových zahájení. Je to ale dost ošidné, protože ani všestranně zkušeného šachistu nenapadne, když uslyší E55, že se jedná o Nim-covičovu indickou obranu. Dámský gambit by byl v našich poměrech určitě ve spojení s E55 smysluplnější.

Často dochází mezi šachisty v zahájení k nedorozumění. Bílý začne třeba partii anglicky, avšak černý odpoví naprosto odlišně, např. holandsky nebo dokonce indicky. Nakonec se ale soupeři téměř vždy domluví. Sám jsem se o tom přesvědčil, když jsem se byl v roce 1949 podívat na první kolo mezistátního šachového zápasu Československo – Holandsko, který se hrál v Praze. Partii Šajtar – Mührling (Budapešťský gambit – Fajaroviczův systém 3...Jc4) vyhrál bílý svým typickým způsobem: přišel, viděl (že může vzít zadarmo pěšce) a zvítězil. Po skončení partii soupeři při analýzách mluvili většinou německy a tak Mührlingův nepřesný tah, který byl zárodkem prohry černého, ohodnotil náš mistr takto: „Das ist eine BLBOST!“ Mührling to přijal celkem klidně a zřejmě s vědomím, že ještě nezvládl všechna úskalí německého jazyka.

Zajímavou oblastí jsou rovněž přechody z jednoho zahájení do druhého, které se vyskytují dosti často. Uvedu zde jeden trochu komplikovanější případ, kdy zahájení postupně čtyřikrát změnil svůj charakter: 1.e4 e5 2.d4 exd4 (Střední hra) 3.Jf3 Jc6 (Skotská hra) 4.Sc4 Jf6 (Hra dvou jezdců v obraně) 5.0-0 Sc5 (Italská hra) 6.c3 (Estrinova varianta). Pro tento způsob zahájení doporučuji poměrně srozumitelný název „Chameleon 4“. Poučná je také příhoda z mistrovství Brna, které se konalo na jaře roku 1945 za účasti několikanásobného brněnského přeborníka a mého pozdějšího klubového kolegy Gustava Tikovského. Turnaj však nebyl dohrán kvůli válečným událostem, které vyvrcholily koncem dubna osvobozením města Brna. V partii Tikovský – Martinec vyhrál bílý rychle v Nimcovičově indické prudkým matovým útokem. Bezprostředně po podepsání zápisu začali oba soupeři analyzovat závěrečné postavení a hledali zlepšení obrany černého. Nedařilo se jim to, a tak se postupně blížili k počátečnímu stadiu partie. Po určité době jsem si všiml, že Tikovský odmitá pokračovat v analýze. Nebylo divu, Martinec konečně našel zlepšení svého postupu v zahájení, které spočívalo v tom, že se po 1.d4 dožadoval analýzy všech důsledků tahu 1...c5, což představovalo násilný přechod do zahájení s poněkud tajuplným názvem Benoni. A takový podivný „Chameleon“ se Tikovskému samozřejmě nelíbil. Ani

s charakteristikou zahájení to nemají šachisté lehké. Když jsem se Gustava Tikovského o mnoho let později zeptal, jaké zahájení zvolil jako černý v právě skončené partii, odpověděl mně naprosto přesvědčivě: „Byla to taková sicilská, ale bez c5!“

Docela zajímavě působí složené názvy šachových zahájení, jako např. Caro-Kannova obrana nebo Aljechin-Chatardův útok. Proto jsem již před několika lety navrhl rozšířit okruh těchto názvů o další dva:

1) Zahájení Sokolského Orangutana (1.b4). Tah 1.b4 zahrál bílý v partii Tartakower – Maróczy na velmistrovském turnaji v New Yorku v roce 1924 údajně po konzultaci s orangutanem, kterého kontaktoval při návštěvě tamní zoologické zahrady. To dokazuje, že i v minulosti působili úspěšně poradci. Mnohem později si opičí zahájení oblíbil běloruský mistr Sokolskij, který o něm dokonce napsal knihu Děbjut 1.b2-b4. Složený název zahájení je tedy naprosto logický.

2) Zahájení Veselého Tartakowera (1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Se2). Toto zahájení bývalo označováno jako Tartakowerova hra, ale u nás je v dřívějších letech používal také známý šachový publicista Jiří Veselý. Z této skutečnosti vychází můj nový název, který pro zajímavost uvádím též v překladu do dvou světových jazyků: anglicky „Jolly Tartakower's Opening“ a ruský „Děbjut Vesjologo Tartakowera“.

Nedávno se povedl skvělý tah (!) velmistru Ludku Pachmanovi, který ve své učebnici „Moderní šachová teorie – Dámský gambit“ nazval systém připisovaný po několika desítkách let exmistru světa Botvinnikovi zcela nově jako „Varianta Klaus-Jungeho“.

Nepochybně v tomto případě získal plnou podporu ODS. Když jsme se tak dostali do sféry téměř politické, chtěl bych také vyjádřit naprostý souhlas se stanoviskem šachistů – členů DEU, kteří protestují proti tomu, že jméno jejich předsedkyně, známé to košíkářky, je používáno v názvu šachového zahájení „Hromádková indická“.

Na závěr se dá pouze konstatovat, že pro studium šachových zahájení existuje celá řada geniálních pomůcek (EŠZ, Fritz atd.), ale jak je vidět, čeká názvosloví šachových zahájení stále ještě na dořešení četných problémů. Současný stav se dá vyjádřit šachovou (i meteorologickou) předpovědí jako nejasno.

Jiří Platovský, Brno 1995

Řešení ze strany 224

D1: 33.Vg5! Kh7 33...Vxg5 34.Dxh6+ resp. 33...Vxf6 34.Dc8+ Kh7 35.Dg8 mat. 34.Vxg6 Kxg6 34...fxg6 35.De6 g5 36.De7+! 35.Dg4+! a černý se vzdal (35...Kxf6 36.Df3+ Kg6 37.Dxb7), Nagy – M. Macko, Banská Štiavnica 2015.

D2: 18.Vxa7+! Kxa7 19.Da1+ Kb8 20.Vb1 Vdg8 20...Jc8 21.Jc4 b5 22.Da6! s dalším Ja5. 21.Vxb6+ Kc7 22.Da5! Sc8 23.Sb5! Sb7 24.Vxd6+! 1-0 (24...Kxd6 25.Jc4+ Kc5 26.Db4 mat), Salomon – Tari, Oslo 2015.

D3: 26.Sxg7! Vxg7 27.Df6! a černý se vzdal, Elsness – Hole, Oslo 2015.

D4: 21.Vxh7! Kxh7 21...Jxh7 22.Dxg6+ Kf8 (22...Kh8 23.Dxh7 mat) 23.Sh6 mat. 22.Sxg6+! Kg8 22...Jxg6 23.Dh5+ Kg7 24.Dh6+ Kf7 25.Dh7+ Kf8 26.Sh6 mat. 23.Sh7+! 1-0, Salomon – Fossan, Oslo 2015.

D5: 14.Jxe6! fxe6 15.gxf6! Jxf6 15...Vxg3 16.Sh5+ 16.Sh5+! Kd7 16...Jxh5 17.Dxg8+ resp. 16...Kf8 17.Df3. 17.Df3 Vf8 17...Jxh5 18.e5! d5 19.Jxd5 exd5 20.Dxd5+. 18.e5! Jxh5 19.exd6! Sxd6 20.Dxf8 a černý se vzdal, Gas – Gokerkan, Pardubice 2015.

D6: 34.Vxc5! bxc5 35.Dxf7+ a černý se vzdal (35...Kxf7 36.b6), Krejčí – Kraus, Pardubice 2015.

D7: 13.Jxe6! fxe6 14.Dxe6+ Se7 14...Kd8 15.Sg5+ J5f6 16.Vad1. 15.Ve1 1-0 (15...Dc5 16.Jd6+), Možarov – Schlosser, Pardubice 2015.

D8: 24.Sxf4 gxf4 24...Sxe5 25.Sxe5 Dxe5 26.Dxf7 mat. 25.Dh8+ Ke7 26.Jg6+! Kd7 26...Kf6 27.Dh4 mat, 26...fxg6 27.Dxg7+ Ke8 28.Sxg6+ 27.Sb5+ Sc6 28.Je5+ a černý se vzdal, Das – Burmakin, Pardubice 2015.

D9: 19.Vxd6! exf4 20.Dxf4 Sb8 21.Jd5! Jg8 21...Jxd5 22.De5+, 21...Sxd6 22.Jxf6+ Ke7 23.Jd5+ Kf8 24.Dxd6+. 22.Jc5 b6 22...Sxd6 23.Dxd6 Vc8 24.Jxd7 Dxd7 25.De5+ Kf8 26.Dxh8 Da4 27.Jc3. 23.De5+ Kf8 24.Jxb6! Sxd6 24...Dg5+ 25.Dxg5 hxg5 26.Jcxd7+ Ke7 27.e5! Sxd6 28.exd6+ Kd8 29.Je5 25.Jbxd7+ a černý se vzdal, Konguvel – Krejčí, Pardubice 2015.

D10: 25.Jg6!! Dc7 25...fxg6 26.Sxf6 gxf6 (26...Dxf6 27.Sxe6+ Kh7 28.Sxc8) 27.Vxe6 Df7 28.Vxf6. 26.Sxf6 gxf6 27.Vd7 Dc5 27...Jb2 28.Vxc7 Jxd1 29.Je7+. 28.Je7+ Kg7 29.Dg4+ Dg5 30.Dxg5+ hxg5 31.Jxc8 Sxc8 32.Vc7 a černý se vzdal, Ivanišević – Zoler, Biel 2015.

D11: 24.Vhf1 Sg7 25.Vg1 De5 26.Vxg7! a černý se vzdal (26...Dxg7 27.Se7+!), Solak – Dončenko, Biel 2015.

D12: 43.h6! gxh6+ 44.Vxh6+ Kg8 45.Kg6 Kf8 46.Sf6 Sc4 47.Vh8+ Sg8 48.Se5! a bílý vyhraje – zugzwang (48...Vb7 49.Sd6+ nebo 48...Vd8 49.Sg7+ Ke7 50.Sf6+), možnost z partie V. Šimáček – Trinkl, Bavorská Ruda 2013.